

มายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566
Myths of Women in Time Travel Dramas, 2008 – 2023

หยาง ฉาน และ จันทรสุดา ไชยประเสริฐ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Yang Chan and Jansuda Chaiprasert

Huachiew Chalermparakiet University, Thailand

Corresponding Author, Email: sprite583365@hotmail.com

*****

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 จำนวน 9 เรื่อง โดยศึกษาตัวละครหญิงในพื้นที่ครอบครัวและสังคม และใช้ทฤษฎีมายาคติเป็นหลัก ผลการวิจัยพบว่า ไม่ว่าจะยุคไหนผู้หญิงก็มักถูกสั่งสอนอบรมให้เป็นผู้หญิงดีตามอุดมคติของสังคมชายเป็นใหญ่ มายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แสดงให้เห็นถึงมายาคติของผู้หญิงในครอบครัวไม่ว่าอยู่ในฐานะมารดา ภรรยาหรือบุตรหลานต่างมีหน้าที่ดูแลปรนนิบัติและเอาใจใส่คนในครอบครัว ผู้หญิงที่เป็นบุตรหลานยังควรให้ความกตัญญูผู้ใหญ่ ส่วนผู้หญิงในสังคมถูกหล่อหลอมให้เป็นผู้ที่มีรูปลักษณ์สวยงาม เป็นผู้ที่ควรรหาโอกาสศึกษาทักษะหลากหลายเพื่อพัฒนาความสามารถของตัวเองทั้งด้านการบ้านการเรียนและการงาน และยังคงควรเป็นผู้ที่มีความเมตตา กล่าวหาญ เรียบร้อยและพึ่งพาตัวเอง มายาคติของผู้หญิงเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงถูกปลูกฝังอย่างแนบแน่นจนหล่อหลอมให้ผู้หญิงปฏิบัติตัวอย่างเข้มงวดตั้งแต่สังคมอดีตจนถึงสังคมปัจจุบัน มายาคติที่เกี่ยวกับผู้หญิงล้วนสนับสนุนส่งเสริมผู้ชายและสังคมให้อยู่อย่างมีความสุข และมายาคติเกี่ยวกับผู้หญิงมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับค่านิยมของคนในสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และระบบสังคม

คำสำคัญ มายาคติ; หญิงไทย; ละครข้ามภพ

---

* วันที่รับบทความ : 27 เมษายน 2567; วันแก้ไขบทความ 13 มิถุนายน 2567; วันตอบรับบทความ : 15 มิถุนายน 2567

Abstract

This article aims to analyze myths of women in nine Time Travel dramas, 2008 – 2023, applying theories of myth to study female characters in contexts of family and society.

Research findings are as the following. No matter what era, women are often taught and trained to be good women according to the ideals of a patriarchal society. In the family context, myths of women show three female statuses, a mother; a wife; and a daughter or a grand-daughter, which all are responsible for taking care of every family member. Junior females are taught to be grateful to the senior. In the society, women are molded to be a beauty, trained to prefer multiple skills in order to raise their abilities in homework, study and work. Also, women are expected to be kind; brave; polite and self-reliant. The found myths of women reflect Thai social values relating to women that have deeply implanted among Thai people and restricted Thai women in the past to the present. All myths about women encourage men and society to live happily. The myths also seem strongly associating with Thai social values; economy; politic; and social system.

Keywords: myth; Thai women ; Time Travel Drama

บทนำ

มายาคติ หมายถึง การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมซึ่งถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ หรืออาจกล่าวให้ถึงที่สุดได้ว่า เป็นกระบวนการลงให้หลงอย่างหนึ่ง แต่ทั้งนี้ก็มีได้หมายความว่ามายาคติเป็นการโกหกหลอกลวงแบบปั่นน้ำเป็นตัว หรือการโฆษณาชวนเชื่อที่บิดเบือนข้อเท็จจริง มายาคตินั้นมิได้ปิดบังอำพรางสิ่งใดทั้งสิ้น ทุกอย่างปรากฏต่อหน้าเราอย่างเปิดเผย แต่เราต่างหากที่คุ้นเคยกับมันเสียจนไม่ทันสังเกตว่ามันเป็นสิ่งประกอบสร้างทางวัฒนธรรม (นพพร ประชากุล, 2551 : 4) ปัจจุบัน คนในสังคมต่างก็คุ้นเคยมายาคติที่เกี่ยวกับความเป็นหญิง โดยเฉพาะจากสื่อต่าง ๆ เช่น โฆษณาภาพยนตร์ และข่าว เป็นต้น โดยเฉพาะสื่อละครโทรทัศน์ ในละครโทรทัศน์ได้แสดงมายาคติของหญิงไทยให้ผู้ชมมาตลอด เช่น ตัวละครหญิงที่เป็นภรรยาต้องรักและเอาใจใส่สามี เป็นมารดาต้องดูแลเลี้ยงลูกอย่างตั้งอกตั้งใจ เป็นบุตรหลานต้องให้ความกตัญญูผู้ใหญ่ เป็นหญิงสาวต้องมีจิตใจงดงาม ส่วนตัวละครที่เป็นภรรยาแต่นอกใจสามี เป็นมารดาที่ไม่เลี้ยงลูก เป็นบุตรหลานที่ไม่ให้ความเคารพต่อผู้ใหญ่ เป็นหญิงสาวที่โหดร้าย ก็มักมีจุดจบของชีวิตที่ไม่สวยงาม เพราะว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ผิดไปจากความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้หญิง สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นและสืบทอดในสังคมไทยโดยคนในสังคมไทยรู้สึกเป็นเรื่องธรรมชาติและปกติ จนไม่ได้สังเกตว่าที่แท้จริง มายาคติเหล่านี้ถูกสร้างขึ้นด้วยวัฒนธรรม ค่านิยม และระบบสังคมไทยทั้งสิ้น โดยเฉพาะระบบสังคมปิตาธิปไตยที่กำหนดให้ชายเป็นใหญ่เหนือผู้หญิงทั้งในพื้นที่ครอบครัวและสังคม

จากการศึกษาภาพแทนผู้หญิงไทยในละครข้ามภพทำให้ผู้วิจัยได้เห็นว่าเป็นในสังคมอดีต คนในสังคมมักคาดหวังผู้หญิงว่าเป็นกลุ่มคนที่รู้จักงานบ้านงานเรือนเป็นอย่างดีเพื่อรับใช้ครอบครัว และเป็นผู้หญิงที่ต้องปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด ต้องเป็นกุลสตรี แต่ในสังคมสมัยใหม่ คนในสังคมกลับให้ความสำคัญแก่สิทธิ์ของผู้หญิงมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้หญิงมีความเป็นตัวของตัวเองมากยิ่งขึ้น และผู้หญิงกลายเป็นกลุ่มคนที่สร้างประโยชน์แก่สังคมเท่ากับผู้ชายด้วย (Yang Chan, 2566 : 240-241) ซึ่งภาพแทนเหล่านี้ทำให้เห็นถึงผู้หญิงในสังคมทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบสังคมตลอด กรอบสังคมสามารถนำพาให้เห็นถึงมายาคติที่เกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมไทยตั้งแต่สังคมอดีตจนถึงปัจจุบันและจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องมายาคติของผู้หญิงก็มีหลากหลาย เช่น วรรณศิริ กางกั้น (2560) ศึกษาเรื่อง มายาคติหน้าอกในสาวพริตตี้กับธุรกิจความงาม วิโรจน์ สุทธิสีมา (2551) ศึกษาเรื่อง มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสารแนวอิโรติกไทย และ ไปรยา พลสารทูล (2549) ศึกษาเรื่อง มายาคติความงามของสตรีไทย พ.ศ. 2481 - 2516 เป็นต้น งานวิจัยเหล่านี้จะเน้นศึกษามายาคติเกี่ยวกับความงามของผู้หญิง แต่ยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับมายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษามายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 เนื่องจากละครข้ามภพเป็นละครมีฉากทั้งในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันถ่ายทอดให้เห็นความคิดและค่านิยมของคนในสังคมไทยแต่ละยุคสมัยอย่างชัดเจนโดยผ่านตัวละครต่าง ๆ

การศึกษานี้จะทำให้เห็นมายาคติที่เกี่ยวกับผู้หญิงในสังคมไทยที่ผ่านกาลเวลาและปลูกฝังให้กับหญิงไทยที่จนกลายเป็นอุดมการณ์ให้หญิงไทยได้ยึดถือเป็นหญิงดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษามายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของงานวิจัยนี้ คือ ละครข้ามภพที่ออกอากาศในช่วงปี พ.ศ. 2551-2566 โดยตัดเลือกละครโทรทัศน์ที่มีนางเอกเป็นตัวละครข้ามภพที่ใช้ชีวิตต่างยุคสมัยอย่างชัดเจน สมัยที่ข้ามภพอยู่ในประวัติศาสตร์โดยไม่เป็นฉากท้องถิ่น เช่น ท้องถิ่นภาคเหนือ จำนวนทั้งหมด 9 เรื่อง ได้แก่ *สุพรรณิรันดร* (2551) *ทวิภพ* (2554) *ตั้งพรหมลิขิตรัก* (2561) *บุพเพสันนิวาส* (2561) *ลิขิตแห่งจันทร์* (2563) *คดีรักข้ามภพ* (2563) *หมอลหลวง* (2566) *เกตรานฤมิต* (2566) และ *พรหมลิขิต* (2566) ส่วนเรื่อง *หัวใจรักข้ามภพ* ที่ออกอากาศใน พ.ศ. 2553 อยู่ในขอบเขตช่วงเวลาของงานวิจัย แต่เนื่องจากไม่สามารถเข้าชมในเว็บไซต์ได้ ผู้วิจัยจึงไม่นำเรื่องนี้เข้ามาศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมายาคติเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
2. ศึกษาประเภทของละครโทรทัศน์ไทย คัดเลือกละครข้ามภพโดยคัดเลือกเฉพาะละครข้ามภพที่ตัวละครหญิงในสังคมอดีตข้ามภพมาในสังคมปัจจุบันหรือตัวละครในสังคมปัจจุบันข้ามภพไปในสังคมอดีต และใช้ความคิดและพฤติกรรมที่ติดตัวตั้งแต่สังคมเดิมมาแสดงในสังคมที่ข้ามภพมาถึง ทำให้คนในสังคมใหม่ที่ตัวละครข้ามภพไปเกิดทั้งการยอมรับและไม่ยอมรับ
3. คัดเลือกละครข้ามภพที่ออกอากาศในช่วง พ.ศ. 2551-2566 เพื่อเป็นตัวแทนของสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน ซึ่งการแบ่งสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันจะขึ้นอยู่กับสมัยกำเนิดของตัวละคร
4. ศึกษามายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566
5. นำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับมายาคติ มายาคติ (Myth) หมายถึง การสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมที่ถูกกลบเกลื่อนให้เป็นที่รับรู้เสมือนว่าเป็นธรรมชาติ หรืออาจกล่าวให้ถึงที่สุดว่า เป็นกระบวนการลวงให้หลงอย่างหนึ่ง แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า มายาคติเป็นการโกหกหลอกลวงแบบปั้นน้ำเป็นตัว หรือโฆษณาชวนเชื่อที่บิดเบือนข้อเท็จจริง มายาคติมิได้ปิดบังอำพรางสิ่งใดทั้งสิ้น ทุกอย่างปรากฏต่อหน้าเราอย่างเปิดเผย แต่เราต่างหากที่คุ้นเคยกับมันเสียจนไม่ทันสังเกตว่ามันเป็นสิ่งประกอบสร้างทางวัฒนธรรม เรานั้นเองที่หลงคิดไปว่าค่านิยมที่เรายึดถือนั้นเป็นธรรมชาติ หรือเป็นไปตามสามัญสำนึก (นพพร ประชากุล อ่างถึงใน วรรณพิมล อังคศิริสรรพ, 2544 : 6) ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเกี่ยวกับมายาคติไปศึกษาวเคราะห์คำพูดและความคิดของคนในสังคมที่เกี่ยวกับวิหิงษาและพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้หญิงในสังคมไทยทั้งอดีตและปัจจุบัน

แนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยม สตรีนิยมเป็นความคิดและความสำนึกของผู้หญิงว่าแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นล้วนไม่เห็นตัวตนของผู้หญิง โลกของความรู้ล้วนตกอยู่ในมือของผู้ชาย ขณะเดียวกันรูปธรรมของการกดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบที่ผู้ชายกระทำต่อหญิงก็ปรากฏให้เห็นชัดเจนในทุกพื้นที่ทั่วโลกและเป็นเช่นนี้มานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (นาถฤดี เต็นดวง, 2552 : 16) ผู้วิจัยจะนำแนวคิดเกี่ยวกับสตรีนิยมไปศึกษาคนนิสัย ความสามารถ ความคิด และฐานะของผู้หญิงในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบัน เพื่อเห็นถึงบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันของผู้หญิงในสังคมไทยตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลง

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษามายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยจากละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 โดยศึกษาคำสั่งสอนและข้อกำหนดของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิง พฤติกรรมและคำพูดจาของหญิงไทยที่ได้รับยอมรับหรือไม่ยอมรับ พบว่ามายาคติของผู้หญิงในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทตามพื้นที่ที่หญิงไทยดำรงชีวิตอยู่ ได้แก่ มายาคติของผู้หญิงในครอบครัวและมายาคติของผู้หญิงในสังคม ซึ่งมายาคติต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นอุดมการณ์ของคนในสังคมให้ผู้หญิงเป็นหญิงดี

1. มายาคติของผู้หญิงในครอบครัว

มายาคติของผู้หญิงในครอบครัวที่ปรากฏในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 แบ่งตามสถานภาพของผู้หญิง ได้แก่ มายาคติความเป็นภรรยา มายาคติความเป็นมารดา และมายาคติความเป็นบุตรหลาน มายาคติของผู้หญิงในครอบครัวทำให้เห็นถึงหน้าที่และอำนาจของผู้หญิงตามสถานภาพต่าง ๆ ของตัวเอง ระบบครอบครัวทำให้ผู้หญิงควรรู้จักหน้าที่ของตัวเอง ครอบครัวจึงจะมีบรรยากาศที่กลมกลืนและอบอุ่น

1.1 หญิงที่เป็นภรรยาควรเป็นช่างทำหลัง

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นภรรยาควรเป็นช่างทำหลังที่สนับสนุนสามีทั้งในยามปกติและป่วยไข้โดยผ่านพฤติกรรมของผู้ที่เป็นภรรยาทำต่อสามี เช่น ในละครเรื่อง *หมอลวง* แม่เทียบกับแม่พิกุลเตรียมอาหารให้สามีทั้งในตอนที่สามีเลิกงานกลับบ้านและต้องไปราชการต่างพื้นที่ ในละครเรื่อง *คดีรักข้ามภพ* ไพลินกับบุหลันปรุงอาหารและทำขนมหวานให้สามี ในละครเรื่อง *ดั่งพรหมลิขิตรัก* บัวเผ่าดูแลสามีที่รับบาดเจ็บสาหัส เป็นต้น ดังตัวอย่างในละคร *หมอลวง* กล่าวถึง สามีของแม่เทียบเป็นหมอลวง และวันหนึ่งได้รับคำสั่งที่ต้องไปเป็นหมอประจำในโรงรักษา เพราะว่าจะเกิดศึก แม่เทียบเป็นห่วงความปลอดภัยของสามีอย่างมาก ยิ่งได้ยินว่าลูกชายของตัวเองต้องไปกับสามี ยิ่งเป็นห่วงทั้งสามีและลูกชาย แต่เนื่องจากแม่เทียบรู้ว่าตัวเองไม่สามารถก้าวทำงานของสามีได้ เพียงแต่ยอมรับและขอให้สามีนำลูกกลับบ้านอย่างปลอดภัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สามีของแม่เทียบ : “กำลังจะเกิดศึกสงคราม มีรับสั่งให้ตามหมอเป็นประจำที่โรงรักษา”

แม่เทียบ : “เกิดศึกอีกหรือคะคุณพี่”

สามีของแม่เทียบ : “ทองแท้ เอ็งมีชื่อต้องไปกับพ่อ”

[...]

แม่เทียบ : “คุณพี่เจ้าคะ ลูกไม่ไปไม่ได้หรือเจ้าคะ หมออื่นมีตั้งเยอะแยะ ดิฉันรู้ว่า
คงขอคุณพี่ไม่สำเร็จ แต่ฝากคุณพี่ อย่านำลูกต้องเสี่ยงภัยนะเจ้าคะ รวมถึงคุณพี่ด้วย ขอให้
เดินทางกลับมาด้วยปลอดภัย รับปากกับดิฉันด้วยนะเจ้าคะ”

สามีของแม่เทียบ : “เข้ารับปาก”

(หมอลวง : EP.18 [3/6])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของภรรยาที่สนับสนุนงานของสามี ถึงแม้ว่าภรรยา
เป็นห่วงสามีที่ต้องออกไปเสี่ยงภัย และสามียังต้องนำลูกชายของตัวเองไปเสี่ยงภัยด้วย ผู้ที่เป็นภรรยาทำให้
การสนับสนุนสามี เพราะในสังคมอดีต ผู้ชายเป็นผู้ที่ทำงานหาเงินให้ครอบครัว โดยเฉพาะผู้ที่ทำงาน
เกี่ยวกับราชการ เมื่อได้รับคำสั่งจากพระมหากษัตริย์แล้ว ไม่มีสิทธิ์ฝ่าฝืนได้ การที่ภรรยาเป็นห่วงสามียอมทำ
ให้สามีรู้สึกอบอุ่นใจ และการที่ภรรยาสนับสนุนงานของสามีจะทำให้สามีได้ทำงานอย่างราบรื่น จึงชวนให้
ผู้หญิงเชื่อว่าผู้ที่เป็นภรรยาต้องอดทน เข้มแข็ง สนับสนุนงานที่สามีรับความผิดชอบ จะทำให้ครอบครัวมี
ความเจริญรุ่งเรือง

ในละคร ตั้งพรหมลิขิตรัก กล่าวถึง บัวเป็นผู้หญิงในสังคมปัจจุบัน และเป็นภรรยาของอำพล เมื่อ
อำพลถูกรถชนและได้รับบาดเจ็บสาหัส บัวไม่เพียงแต่เฝ้าคอยที่หน้าห้องฉุกเฉินเพื่อรอสามีออกจากห้อง
ฉุกเฉินอย่างปลอดภัย ยังเฝ้าดูแลสามีอย่างใส่ใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(ในห้องฉุกเฉิน หมอกำลังพยายามช่วยชีวิตสามีของบัว หน้าห้องฉุกเฉิน บัวกำลังนั่งร้องไห้
อย่างเสียใจ และเพื่อนของโรสนั่งเป็นเพื่อนบัวเพื่อรอผลการผ่าตัดของสามี บัวเฝ้า
รอหน้าห้องฉุกเฉินอย่างกระวนกระวายใจ เพราะเป็นห่วงสามีและหวังให้ปลอดภัย
เมื่อสามีออกจากห้องฉุกเฉิน บัวก็เฝ้าดูแลสามีอย่างใกล้ชิด)

ภาพ1-2 บัวนั่งรอคอยหน้าห้องฉุกเฉินและเฝ้าดูแลสามีที่

(ตั้งพรหมลิขิตรัก : EP.11 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของภรรยาที่ปรนนิบัติสามีอย่างตั้งอกตั้งใจ เนื่องจากสังคมปัจจุบันกลายเป็นสังคมปัจเจกเดี่ยวเดี่ยว ภรรยาภักดิ์กับสามีเป็นคู่ที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดที่สุดตามกฎหมาย เมื่อสามีเผชิญอันตรายหรือตกอยู่สภาพลำบาก ผู้ที่เป็นภรรยาต้องรับหน้าที่เป็นฝ่ายดูแลสามี เพื่อให้สามีพ้นจากอันตรายและกลับใช้ชีวิตได้ตามปกติ การปฏิบัติตนที่ดีของภรรยาช่วยให้การสมรสของตัวเองประสบความสำเร็จและเป็นสุข ซึ่งลวงให้ผู้ที่เป็นภรรยาหลงและพร้อมยินดีที่จะรับหน้าที่นั้นในครอบครัว

จากการศึกษามายาคติความเป็นภรรยาในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สรุปได้ว่า การแสดงมายาคติความเป็นภรรยาที่สนับสนุนสามีในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันถึงแม้ว่ามีความแตกต่างกัน ซึ่งภรรยาในสังคมอดีตสนับสนุนสามีโดยทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน ปรนนิบัติคนในครอบครัว เพื่อให้สามีทำงานอย่างสบายใจโดยไม่ต้องกังวลเรื่องในบ้าน แต่ในสังคมปัจจุบัน ผู้ที่เป็นภรรยาไม่จำเป็นต้องเป็นแม่บ้านแม่เรือนสามารถออกไปทำงานหาเงินเหมือนสามีด้วย ซึ่งก็ยังเป็นข้างเท้าหลังที่สนับสนุนสามีในเรื่องสร้างและเลี้ยงครอบครัวด้วย

1.2 หญิงที่มีฐานะเป็นมารดาควรเอาใจใส่และให้ความเมตตากับบุตรหลาน

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นมารดาที่ควรเป็นมารดาที่เอาใจใส่บุตรหลานโดยผ่านพฤติกรรมและคำพูดจาของผู้ที่เป็นมารดา เช่น ในละครเรื่อง หมอหลวง แม่เทียบเตรียมสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ลูกชายที่ชื่อ ทองแท้ เพื่อให้ทองแท้พ้นจากอันตราย และแม่พิกุลเตรียมอาหารให้ลูกชายที่ชื่อ ทองอัน ในละครเรื่อง ทวิภพ คุณหญิงแสร้งเตรียมเสื้อผ้าและเครื่องประดับให้เมณี ในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ คุณหญิงดวงเดือนให้กำลังใจแก่ลูกสาวที่ชื่อ ดวงแก้ว และคุณหญิงอัญชลีเป็นห่วงลูกสาวที่ชื่อ โอปอล เป็นต้น ดังตัวอย่างในละคร หมอหลวง กล่าวถึง แม่เทียบเป็นหญิงไทยในสังคมอดีต และเป็นมารดาของทองแท้ เมื่อแม่เทียบรู้ว่าทองแท้ต้องออกไปทำงานราชการที่ต้องเสี่ยงภัยกับสามี แม่เทียบจึงเตรียมสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อป้องกันปลอดภัยให้ทองแท้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่เทียบ : “พ่อทองแท้ เดียวก่อนลูก มา นางเฟือก มา นี้ ๆ ลูก เสื่อยันต์ ใส่แล้วแคล้วคลาด จากปู่ เสี่ยงกองสี”

แม่เทียบ : “นี่ตะกรุด หลวงตากง วัดคลองอ้อม เขาบอกว่าใส่แล้วเนี่ย ป้องกันภัยทุกอย่างนะ ลูก”

[...]

แม่เทียบ : “ผ้าประเจียดพ่อหมออินทร์ อยู่ยงคงกระพัน”

เฟือก : “อันนี้เขี้ยวเสือเจ้าคะ”

แม่เทียบ : “เขี้ยวเสือ...”

ทองแท้ : “พอแล้วจะแม่”

แม่เทียบ : “ยังมีอีกเยอะนะ”

(หมอหลวง : EP.7 [1/6])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้ที่เป็นมารดาเอาใจใส่บุตรชาย เนื่องจากบุตรหลานกับมารดามีความสัมพันธ์สายเลือด มารดาเลี้ยงดูแลบุตรหลานอย่างเหน็ดเหนื่อยตลอด เมื่อบุตรชายต้องออกไปทำงานและมีความเสี่ยง ผู้ที่เป็นมารดามักจะพยายามหาวิธีช่วยบุตรหลานหนีจากอันตราย การที่มารดาเอาใจใส่บุตรหลานจะทำให้บุตรหลานมีความรู้สึกที่อบอุ่น จนจะได้ใช้ชีวิตอย่างมั่นใจ มารดาจึงมีความสุขและพร้อมที่จะทำทุกอย่าง

ในละคร *สุฝนนิรันดร* กล่าวถึง แม่ของเฟื่องเป็นหญิงไทยในสังคมปัจจุบัน และเมื่อเฟื่องหายตัวไปอย่างกะทันหัน แม่ของเฟื่องเป็นห่วงและคิดถึงเฟื่องเป็นอย่างมาก และแม่ของเฟื่องจึงเข้าไปทำบุญที่วัด เพื่อขอพรให้เฟื่อง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่ของเฟื่อง : “ขอคุณพระคุณเจ้า คຸ່ມครองลูกเฟื่องด้วยเถิดเจ้าคะ ลูกเฟื่องจะไปอยู่ที่ใด ก็ขอให้มีแต่คนรักใคร่ มีแต่คนเมตตา ขอให้ลูกเฟื่องได้กลับมาหาแม่ด้วยเถิด จะนานแค่ไหน แม่ก็จะรอ”

(*สุฝนนิรันดร* : EP.9 [2/8])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการขอพรของมารดาที่ใ้บุตรหลาน เนื่องจากครอบครัวในสังคมปัจจุบันมักมีบุตรหลานไม่มาก ซึ่งส่วนใหญ่จะมีบุตรหลานคนเดียวหรือสองคน มารดาเลี้ยงบุตรหลานอย่างเหน็ดเหนื่อยตั้งแต่บุตรหลานเล็กจนถึงบุตรหลานโต ในสายตามารดา บุตรหลานเป็นสิ่งที่สำคัญมากกว่าชีวิตของตัวเอง ความคาดหวังของมารดาที่มีต่อบุตรหลานเพียงแต่ขอให้บุตรหลานของตัวเองปลอดภัยและเป็นสุข ผู้ที่เป็นมารดาเชื่อต้องเอาใจใส่บุตรหลาน บุตรหลานจึงจะได้ดำรงชีวิตอย่างสุขใจ และตัวเองจึงจะได้ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขจริง ๆ

ตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงมายาคติของผู้หญิงที่เกี่ยวกับความเป็นมารดา ซึ่งควรเป็นผู้ที่เอาใจใส่บุตรหลาน เนื่องจากมารดาเป็นผู้ที่ให้กำเนิดบุตรหลาน เป็นผู้ปกครองที่สำคัญที่สุดของบุตรหลาน มีหน้าที่ดูแลเลี้ยงบุตรหลานตามธรรมเนียมและกฎหมาย ซึ่งหล่อหลอมให้ผู้ที่เป็นมารดาเชื่อว่าต้องเอาใจใส่บุตรจึงจะทำให้ตัวเองไม่ถูกคนอื่นนินทา ความสัมพันธ์ระหว่างบุตรหลานกับตัวเองใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น และตัวเองสามารถพึ่งบุตรหลานได้ในวันข้างหน้า

1.3 หญิงที่มีฐานะเป็นมารดาควรสนับสนุนการตัดสินใจของบุตรหลาน

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นมารดาที่ควรสนับสนุนการตัดสินใจของบุตรหลานโดยผ่านพฤติกรรมที่ผู้ที่เป็นมารดาสนับสนุนพฤติกรรมและความคิดของบุตรหลาน เช่น ในละครเรื่อง หมอหลวง แม่เทียบพยายามเข้าใจบุตรชายที่ชื่อทองแถมนำลูกสาวของผู้ป่วยมาเลี้ยง ในละครเรื่อง ทวิภพ คุณหญิงแสร้งยอมรับให้บุตรชายที่ชื่อหลวงเทพนำแม่ณีไปช่วยงานราชการ และในละครเรื่อง ดังพรหมลิขิต บัวยอมให้บุตรสาวที่ชื่อโรสย้อเวลาไปหาผู้ชายที่ตัวเองรัก เป็นต้น ดังในละคร ทวิภพ กล่าวถึงประยงค์เป็นหญิงโสดที่ดงงามและอ่อนหวาน หลวงเจนพาศิขหลงรักกับเธอตั้ง

นาน จนอดไม่ได้ที่จะแอบส่งจดหมายและเฝ้ามองประยงค์ที่หน้าบ้านประยงค์ จนวันหนึ่งเพื่อนของแม่ประยงค์มาเป็นแขกในบ้าน และเห็นจดหมายที่หลวงเจนพานิชแอบส่งมาให้ประยงค์ และหลวงเจนพานิชกำลังแอบมองประยงค์ที่หน้าบ้าน ทำให้ประยงค์เสียชื่อเสียงมาก จนคุณพ่อคุณแม่ของประยงค์ต้องยอมให้ประยงค์แต่งงานกับหลวงเจนพานิช แต่หลังจากที่คุณพ่อคุณแม่ฟังความคิดของประยงค์ที่ไม่ยอมแต่งงานกับหลวงเจนพานิชซึ่งเป็นผู้ชายที่นิสัยไม่ดีและตัวเองไม่รัก ในที่สุด คุณแม่ของประยงค์ก็ยอมรับความเห็นของลูกสาว แม้ว่าอาจจะต้องเสียชื่อเสียงครอบครัว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

คุณแม่ของประยงค์ : “ไม่ได้เรื่องของพ่อก็ดีแล้ว เรื่องแม่ประยงค์ น้ำกับอากาศกัณอยู่นาน
ที่เดียว ก็เลยตัดสินใจกันว่า น้ำให้แม่ประยงค์ออกเรือนกับพ่อจ้อยไม่ได้”

หลวงเจนพานิช : “ทำไมขอรับ

คุณแม่ของประยงค์ : “แม่ประยงค์ แม่ประยงค์เขาไม่ยอม ก่อนหน้านั้นเขาใจเด็ดเหลือเกิน เขา
ไม่ยอมกินข้าวกินน้ำ เขาบอกว่าเขายอมตายดีกว่าออกเรือน”

[...]

ประยงค์ : “คุณพ่อกุณแม่ท่านเมตตา ยอมยกเลิกการแต่งงานแล้วแหละเจ้าคะ คุณพ่

ประยงค์ : “...ที่แรก นื่องก็กลัวว่าคุณพ่อคุณแม่ท่านจะโกรธ แต่ที่ไหนได้คุณพ่อคุณแม่ท่านรับ
ฟังแต่โดยดี นื่องคิดว่าต่อไปนี้ ท่านคงจะรับฟังความเห็นของนื่องมากขึ้น นื่องดีใจ
จนบอกไม่ถูกเลยนะเจ้าคะ”

(ทวิภพ : EP.16)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของมารดาสนับสนุนความคิดของบุตรสาว สังคมไทยในอดีตเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมคลุมถุงชน ซึ่งแต่งงานด้วยการจัดแจงจากพ่อแม่ ผู้ที่เป็นบุตรหลานไม่มีสิทธิ์คัดค้านได้ แต่ถ้าบุตรหลานไม่ยอมรับจริง ๆ โดยที่ชู้ว่าจะฆ่าตัวเอง ผู้ที่เป็นบิดามารดามักเป็นห่วงบุตรหลานและปรึกษาเรื่องการแต่งงานของบุตรหลานอีกครั้ง พยายามทำให้บุตรหลานมีความสุข ซึ่งลงให้ผู้ที่เป็นมารดาเชื่อว่าการที่มารดาไม่บังคับบุตรหลานทำเรื่องที่ต้องเสียประโยชน์หรือความสุขของบุตรหลาน ให้บุตรหลานเป็นเจ้าของชีวิตของตัวเอง จึงจะทำให้บุตรหลานรู้สึกอบอุ่น และสนิทกับบิดามารดามากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความปรารถนาของผู้ที่เป็นมารดา

ในละคร ดังพรหมลิขิตรัก กล่าวถึง บัวเป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน และเป็นแม่ของโรส โรสสามารถข้ามภพไปในอดีตโดยนวนิยายเล่มหนึ่ง แต่บัวไม่ยอมให้ลูกของตัวเองหลงในเรื่องการข้ามภพ เพราะบัวไม่ยอมให้โรสจากตัวเองไป จึงแอบเก็บนวนิยายเล่มนั้น แต่เมื่อเห็นโรสกำลังเป็นห่วงเรื่องที่ชายก้องซึ่งเป็นผู้ชายในสังคมอดีตถูกคนอื่นทำร้าย บัวทนเห็นลูกสาวของตัวเองเสียใจไม่ได้ สุดท้ายจึงคืนนวนิยายให้ลูกสาว โรสดีใจมากและข้ามภพไปช่วยชีวิตของชายก้องได้สำเร็จ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บัว : “พ่อไม่ว่าไซ้ใหม่ถ้าแม่จะคืนหนังสือเล่มนี้ให้โรส”

อำพล : “พ่อเห็นลูกเพื่อถึงชายกองขนาดนั้น พ่อก็ไม่สบายใจ คืนหนังสือให้เขาเถอะก่อนที่เขา
เพี้ยนมากกว่านี้”

บัว : “เป็นห่วงท่านชายกองมากเลยหรือโรส”

โรส : “ยังรู้ว่าท่านชายกำลังถูกทำร้าย หนูก็ยังเป็นห่วง หนูต้องเห็นท่านชายกองตายไปต่อ
หน้าต่อตาหนูอย่างนั้นหรือคะแม่”

(แม่โรสเอาหนังสือออกมาให้โรส)

บัว : “เอาไปอ่านสิ จะได้ว่าว่าตอนนี้ท่านชายเป็นยังไงบ้าง”

(ตั้งพรหมลิขิตรัก : EP.12 [3/6])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงบุตรหลานเป็นกลุ่มที่มักจะตกอยู่ในความทรमानเกี่ยวกับเรื่องความรัก โดยเฉพาะความรักที่บิดามารดาไม่สนับสนุน แต่เมื่อบิดามารดาเห็นบุตรหลานเสียใจและทรमान พวกเขาจะไม่แข็งใจที่ขัดขวางบุตรหลาน จึงให้อิสระบุตรหลานในการตัดสินใจทำเรื่อง ที่พวกเขาอยากทำ สุดท้ายบุตรหลานที่ได้รับการสนับสนุนจากมารดาจะทำให้บุตรหลานรู้สึกตัวเองได้รับความรักจากมารดา ซึ่งหล่อหลอมให้ผู้ที่เป็นมารดาว่าต้องให้อิสระแก่บุตรหลานเลือกวิถีชีวิตของตัวเอง จนทำให้บุตรหลานได้รับความสุขที่แท้จริง

ตัวอย่างข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงมายาคติของผู้หญิงที่เกี่ยวกับความเป็นมารดา ซึ่งควรเป็นผู้ที่สนับสนุนการตัดสินใจของบุตรหลาน เนื่องจากบุตรหลานเป็นผู้ที่มีความคิดและความต้องการของตัวเอง ผู้ที่เป็นบิดามารดาควรให้บุตรหลานเป็นเจ้าของของชีวิตตัวเอง ไม่ควรขัดข้องบุตรหลานตลอด จึงจะทำให้บุตรหลานได้เติบโตอย่างมีความสุขอย่างแท้จริง และสัมผัสสิ่งที่งดงามในชีวิตด้วยตัวเอง

1.4 หญิงที่เป็นบุตรหลานต้องเคารพเชื่อฟังกตัญญู

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นบุตรหลานควรเป็นผู้ที่มีกตัญญูโดยผ่านพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุตรหลานที่ปฏิบัติต่อผู้ใหญ่ เช่น ในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ ดวงแก้วปรุงอาหารให้บิดามารดารับประทาน ในละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส การระเกดซื้อเสื้อผ้าให้คุณป้า ในละครเรื่อง ตั้งพรหมลิขิตรัก โรสยอมเสียสละความสุขของตัวเองเพื่ออยู่ใกล้บิดามารดา เป็นต้น ตั้งในละครเรื่อง ตั้งพรหมลิขิตรัก กล่าวว่า ดวงแก้วเป็นหญิงไทยในสังคมอดีต และเป็นบุตรสาวของดวงเดือนกับพระยาฤทธิ์ปรีชา ดวงแก้วปรุงอาหารให้ดวงเดือนกับพระยาฤทธิ์ปรีชากินเสมอด้วยฝีมือที่เรียนจากเสด็จดวงเดือนกับพระยาฤทธิ์ปรีชาชื่นชมฝีมือการปรุงอาหารของดวงแก้วเป็นอย่างมาก และยังเตือนดวงแก้วว่าต้องกตัญญูต่อเสด็จ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ดวงแก้ว : “วันนี้ลูกทำแกงสูตรพิเศษจากในวังให้พ่อท่านแม่ท่านลองชิมดูเจ้าค่ะ”

ดวงเดือน : “แกงสูตรนี้เสด็จไม่ได้ถ่ายทอดให้ใครง่าย ๆ แสดงว่าเสด็จท่านต้องเอ็นดูลูกมาก ๆ แน่”

พระยาฤทธิปริษา : “เสด็จท่านคงเมตตา เจ้าจะต้องกตัญญูรู้คุณสนองพระเดชพระคุณอย่าง
สุดความสามารถใหม่”

ดวงแก้ว : “เจ้าค่ะพ่อท่าน”

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.1 [5/8])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของบุตรสาวปรุงอาหารให้บิดามารดารับประทาน เนื่องจากในสังคมอดีต พื้นที่ของผู้หญิงมักอยู่ในครอบครัว และผู้ที่เป็นบุตรหลานมักต้องเรียนงานบ้านงานเรือนจากมารดาหรือในวัง เพื่อรับใช้คนในครอบครัว ซึ่งถือเป็นการแสดงความกตัญญูและตอบแทนต่อผู้ใหญ่ที่เลี้ยงตัวเองอย่างเหน็ดเหนื่อย และผู้ที่เป็นบิดามารดาจึงจะรู้สึกภูมิใจ ซึ่งลวงให้ผู้ที่เป็นบุตรหลานต้องรู้จักตอบแทนและกตัญญูต่อผู้ใหญ่ การกตัญญูไม่เพียงแต่ทำให้ผู้ใหญ่ปลื้มใจ ยังทำให้ตัวเองได้รับคำชื่นชมจากคนในสังคมมากยิ่งขึ้น

ในละคร ดั่งพรหมลิขิตรัก กล่าวถึง ไรสเป็นหญิงไทยในสังคมปัจจุบัน และได้ข้ามภพไปอดีตด้วยนวนิยายเล่มหนึ่งและได้หลงรักผู้ชายคนหนึ่ง แต่เนื่องจากบิดาของไรสถูกรถชนและได้รับบาดเจ็บสาหัส ไรสจึงกลับมาอยู่ข้าง ๆ มารดาและช่วยดูแลบิดา ถึงแม้ว่าไรสคิดถึงผู้ชายที่ตัวเองรักอย่างมาก แต่ก็พยายามเก็บความคิดถึงนั้นอยู่ในใจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไรส : “ทำไมแม่มองหน้าหนูอย่างนั้นล่ะคะ”

แม่ของไรส : “แม่กลัวว่าไรสจะทิ้งแม่ไปอีกนะสิ”

ไรส : “ถ้าแม่ไม่ให้หนูไป หนูก็จะไม่ไปไหนทั้งนั้นค่ะ ไม่มีใครสำคัญกับหนูเท่ากับพ่อและแม่แล้วค่ะ”

(ดั่งพรหมลิขิตรัก : EP.12 [2/6])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของบุตรสาวยอมเสียสละความสุขของตัวเองเพื่ออยู่ใกล้บิดามารดา เนื่องจากในครอบครัวที่มีบุตรหลานคนเดียว บิดามารดาจึงมีความหวังที่อยากให้บุตรหลานอยู่ใกล้ ๆ กับตัวเอง โดยเฉพาะยิ่งในสภาพที่บิดามารดาเผชิญอุปสรรค การที่บุตรหลานดูแลบิดามารดาเป็นหน้าที่ที่ทั้งตามธรรมเนียมสังคม ถึงแม้ว่าอาจจะต้องเสียสละความสุขของบุตรหลานก็ตาม ซึ่งชวนให้ผู้ที่เป็นบุตรหลานควรปฏิบัติตัวตามธรรมเนียมสังคม รับผิดชอบต่อตัวเองอย่างเข้มงวด จึงจะได้ทำให้ตัวเองได้รับคำชื่นชมและความยอมรับจากคนในสังคม

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สรุปได้ว่า มายาคติความเป็นบุตรหลานที่ต้องเป็นผู้ที่มีกตัญญู ซึ่งบุตรหลานในสังคมอดีตส่วนใหญ่ช่วยทำงานบ้านงานเรือนและเชื่อฟังคำสั่งทุกอย่างของผู้ใหญ่ เพื่อแสดงกตัญญูต่อผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากผู้ที่เป็นบุตรหลานในสังคมปัจจุบันได้รับสิทธิ์มากยิ่งขึ้น มีสิทธิ์ในการเลือกในหลายเรื่อง จนทำให้พวกเขาได้แสดงความกตัญญูนอกจากช่วยงานบ้านงานเรือนแล้ว ยังสามารถรับผิดชอบเลี้ยงดูแลบิดามารดาด้วย

2. มายาคติของผู้หญิงในสังคม

มายาคติของผู้หญิงในสังคมที่ปรากฏในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 แบ่งตามลักษณะของผู้หญิง ได้แก่ มายาคติของผู้หญิงเกี่ยวกับบุรุษลักษณ์ มายาคติของผู้หญิงเกี่ยวกับการศึกษา และมายาคติของผู้หญิงเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ มายาคติของผู้หญิงในสังคมสามารถแสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงไม่เคยเปลี่ยนแปลง กลับยังเข้มงวดกว่าเมื่อก่อนเพื่อทำให้ผู้หญิงสามารถแสดงความเป็นตัวของตัวเองและป้องกันสิทธิ์ของตัวเองมากยิ่งขึ้น

2.1 ผู้หญิงต้องรักษารูปลักษณ์ให้สวยงาม

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติของผู้หญิงเกี่ยวกับบุรุษลักษณ์ที่ควรเป็นผู้ที่หน้าตาสวยงาม ผิวขาวกระจ่างใส และหุ่นสมส่วนโดยผ่านพฤติกรรมของตัวละครหญิงรักษาและเสริมความสวยงาม และคำพูดเกี่ยวกับความสวยงามของผู้หญิง เช่น ในละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส พี่ผินพี่แยมช่วยทาเครื่องบำรุงผิวให้การะเกดหลังจากอาบน้ำเสร็จ ในละครเรื่อง หมอหลวง แม่เทียบและแม่พิกุลทำเครื่องประทีนโคมเพื่อทำให้ผิวน้ำขาวและนุ่ม และบัวออกกำลังกายเพื่อรักษาหุ่นให้สมส่วน เป็นต้น ดังในละคร บุพเพสันนิวาส กล่าวว่า ผินและแยมเป็นบ่าวในสังคมอดีต ทุกครั้งที่ผินกับแยมช่วยอาบน้ำให้เจ้านาย สองคนต้องช่วยทาเครื่องบำรุงผิวให้เจ้านายเพื่อทำให้เจ้านายมีผิวที่สวยงามและขาวกระจ่างใส ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เกศสุรางค์ในฐานะที่เป็นการะเกด : “ข้าอยากอาบน้ำ”

ผิน : “คำ ๆ ค่อยอาบเจ้าคะ”

เกศสุรางค์ในฐานะที่เป็นการะเกด : “ข้าจะอาบเดี๋ยวนี้ ตอนนี้ ตรงนี้

ผิน : “อาบตรงนี้ไม่ได้นะเจ้าคะ ต้องอาบที่ท่าเจ้าคะ”

เกศสุรางค์ในฐานะที่เป็นการะเกด : “พาไปสิ”

(เกศสุรางค์นั่งอยู่บนเก้าอี้ ผินกับแยมช่วยทามะขามเปียกและรดน้ำให้เกศสุรางค์อย่างละเอียดมาก เมื่อช่วยเกศสุรางค์อาบน้ำเสร็จ ผินกับแยมก็ช่วยเกศสุรางค์ทาเครื่องบำรุงผิวในห้องนอนของเกศสุรางค์ เมื่อทาเครื่องบำรุงผิวเสร็จแล้ว ผินกับแยมก็เริ่มช่วยเกศสุรางค์ใส่ชุดเพื่อออกไปทานข้าวกับครอบครัว)

(บุพเพสันนิวาส : EP.3 [2/4])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการบำรุงผิวให้กระจ่างใสของผู้หญิงในสังคมอดีต เนื่องจากในสังคมอดีต ผู้ชายสามารถมีภรรยาหลายคน ผู้หญิงจึงต้องหาวิธีหลากหลายเพื่อแย่งชิงความสนใจและความรักของผู้ชาย การที่ผู้หญิงมีผิวพรรณดีกระจ่างใสจะทำให้ผู้หญิงมีเสน่ห์จนมีประโยชน์ในการดึงดูดความสนใจของผู้ชาย ซึ่งหล่อหลอมให้หญิงสาวไทยพยายามรักษาผิวของตัวเองให้เนียนผ่องและหาวิธีช่วยเสริมความสวยงามของตัวเองเพื่อให้ตัวเองมีเสน่ห์มากยิ่งขึ้นในการดึงดูดความสนใจของผู้ชาย

ในละคร บุพเพสันนิวาส กล่าวว่า เกศสุรางค์เป็นหญิงโสดในสังคมปัจจุบัน และเป็นหญิงโสดที่ค่อนข้างอ้วน วันหนึ่งแม่ของเกศสุรางค์กำลังทำอาหารที่อร่อย เกศสุรางค์อดไม่ได้ที่จะขอแม่ของตัวเองว่าจะกินข้าวสองจานได้ไหม แต่แม่ของเกศสุรางค์ไม่ให้ เพราะกลัวว่าเกศสุรางค์จะอ้วนขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เกศสุรางค์ : “แม่จ๊ะ วันนี้ขอกินข้าวสองจานได้เปล่า”

แม่ของเกศสุรางค์ : “ไม่ได้ เดี่ยวอ้วน ไม่ให้กิน”

(บุพเพสันนิวาส : EP.6 [3/4])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของคนในสังคมปัจจุบันเกี่ยวกับรูปร่าง ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันให้ความสำคัญกับหุ่นของตัวเอง เพราะว่าการที่ผู้หญิงมีหุ่นสมส่วนไม่เพียงแต่ดูแล้วสวยงาม ทำให้ตัวเองมีความมั่นใจ และยังเป็นมาตรฐานอย่างหนึ่งในการวัดสุขภาพด้วย ซึ่งหลงให้หญิงไทยเชื่อว่าต้องรักษาหุ่นให้สมส่วน ไม่เพียงแต่ทำให้สุขภาพของตัวเองแข็งแรง ยังสามารถมีความมั่นใจในการเลือกคู่รักด้วย

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สรุปได้ว่า รสนิยมเกี่ยวกับความสวยงามของผู้หญิงที่ผู้หญิงต้องมีหน้าตาสวย ผิวพรรณดีเป็นมายาคติสำคัญต่อยังคงอยู่ในสังคมไทย แต่เนื่องจากการพัฒนาของสังคม ทำให้รสนิยมเกี่ยวกับความสวยงามของผู้หญิงก็เกิดความเปลี่ยนแปลงไป อย่างเช่นความสวยงามด้านฟัน ซึ่งในสังคมอดีต คนในสังคมมักคิดว่าผู้หญิงต้องมีฟันสีดำจึงจะนับว่าสวย แต่ในสังคมปัจจุบัน ความสวยงามของผู้หญิงจะเปลี่ยนเป็นฟันสีขาว ดังที่ วรรณศิริ กางกั้น (2560) ศึกษาเรื่อง มายาคติหน้าอกในสาวพริตตี้กับธุรกิจความงาม พบว่า ค่านิยมของความสวยความงามของผู้หญิงในปัจจุบันมีมุมมองที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เช่น ผู้หญิงที่สวยจะต้องมีผิวขาว ตาโต จมูกโด่ง หน้าเรียวเล็ก ผอม หน้าอกใหญ่ แต่อย่างไรก็ตาม คนในสังคมให้ความคาดหวังต่อผู้หญิงว่าต้องเป็นผู้ที่มีหน้าตาสวยงามตามรสนิยมของแต่ละยุคสมัย

2.2 ผู้หญิงควรเรียนทักษะหลากหลาย

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติของผู้หญิงเกี่ยวกับการศึกษาที่ควรเรียนทักษะหลากหลาย เช่น ในละครเรื่อง ลิขิตแห่งจันทร์ ดวงแก้วและโฉมศึกษาการปรุงอาหารจากเสด็จ ในละครเรื่อง ดังพรหมลิขิตรัก โรสและหญิงแค้นเรียนปรุงอาหาร งานศิลปะฝีมือกับพระ

เจ้าวรวงศ์เธอ ในละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส เกศสุรางค์เรียนการปักดอแก้วกับคุณยาย เป็นต้น ดังในละคร ลิขิตแห่งจันทร์ กล่าวว่า โฉมเป็นหญิงโสดในสังคมอดีต ที่มีความสามารถมากมาย เช่น การปรุงอาหาร การทำน้ำหอม และการทำงานฝีมือ เป็นต้น ตอนที่เสด็จให้โฉมกับโอบอลแข่งขันฝีมือ โฉมได้แสดงงานฝีมือของตัวเองอย่างเต็มที่ และได้รับคำชื่นชมจากเสด็จเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เสด็จ : “ฝีมือประณีต ไม่เสียที่ที่ข้าพร่ำสอน”

โฉม : “ขอบพระทัยเพคะ ดอกไม้ที่นำมาใช้ ต้องเก็บก่อนจะบาน เพลานำมาทำเครื่องแขวน จะได้นามพอดิ มิโรยไปเสียก่อน”

(เสด็จพยักหน้าอย่างพอใจมาก)

(ลิขิตแห่งจันทร์ : EP.7 [3/8])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของหญิงไทยที่ทำงานฝีมือ เนื่องจากผู้หญิงในสังคมอดีตไม่สามารถเข้าศึกษาในโรงเรียน พวกเขามักถูกสั่งสอนให้ทำงานฝีมือ เพราะตามค่านิยมของคนในสังคมไทยจะกำหนดพื้นที่ของผู้หญิงว่าต้องอยู่ในพื้นที่ครอบครัว การศึกษางานฝีมือจะทำให้ผู้หญิงได้แสดงความสามารถของตัวเองอย่างเต็มที่ จนได้รับความชื่นชมและการยอมรับจากคนในสังคมมากยิ่งขึ้น ซึ่งหล่อหลอมให้ผู้หญิงเชื่อว่าต้องศึกษาทักษะงานบ้านงานเรือนและการทำงานฝีมือเพื่อทำให้ตัวเองเป็นกุลสตรี และได้สมรสกับผู้ชายที่มีฐานะดี

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 มีหลายเรื่องได้แสดงให้เห็นถึงหญิงโสดในสังคมปัจจุบันสามารถเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่น เมณิ ในละครเรื่อง ทวิภพ เกศสุรางค์ ในละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส บัว ในละครเรื่อง หมอหลวง และพุดตาน ในละครเรื่อง พรหมลิขิต ต่างเป็นหญิงสาวที่ได้ศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังในละคร บุพเพสันนิวาส เกศสุรางค์เป็นนักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ และทุกครั้งที่เข้าเรียน เกศสุรางค์ตั้งใจเรียนเป็นอย่างมาก และตอบคำถามของอาจารย์เสมอและได้รับคำชื่นชมจากอาจารย์บ่อยครั้ง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

อาจารย์ของเกศสุรางค์ : “สมเด็จพระเจ้าปราสาททองโปรดให้สร้างขึ้นในพื้นที่เดิมของพระราชมารดา สันนิษฐานว่าสร้างเป็นอนุสรณ์เหนือชัยชนะแห่งอาณาจักร...”

เกศสุรางค์ : “กัมพูชาค่ะ”

อาจารย์ของเกศสุรางค์ : “โอเค ถูกต้อง”

(เพื่อนคนอื่นตกใจที่เกศสุรางค์ตอบอาจารย์ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว)

อาจารย์ของเกศสุรางค์ : “...ที่นี้ใครรู้อ่างว่าปรางค์นี้เป็นศิลปะของชนชาติไหน”

เกศสุรางค์ : “ขอมคะ”

อาจารย์ของเกศสุรางค์ : “ถูกต้อง”

(อาจารย์ยิ้มต่อเกศสุรางค์อย่างพึงพอใจมาก)

(บุพเพสันนิวาส : EP.7 [3/4])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความรู้ของหญิงสาวในสังคมปัจจุบัน หญิงสาวในสังคมปัจจุบันได้รับสิทธิการศึกษา ซึ่งแตกต่างกันหญิงสาวในสังคมอดีต ผู้หญิงเพียงแต่ศึกษาในบ้านงานเรือนอย่างเดียว การที่หญิงสาวมีความรู้จะทำให้ตัวเองมีความมั่นใจและได้รับคำชื่นชมจากคนอื่น ซึ่งลงให้ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันต้องพยายามเล่าเรียนให้สูง ทำให้ตัวเองมีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น และทำให้ตัวเองสามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นใจ

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สามารถสรุปได้ว่า แม้ว่าการศึกษาของหญิงไทยในสังคมอดีตกับสังคมปัจจุบันมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้หญิงในสังคมอดีตต้องศึกษาในบ้านงานเรือนเป็นหลัก และผู้หญิงในสังคมปัจจุบันนอกจากควรศึกษาในบ้านงานเรือนแล้ว ยังต้อง พัฒนาความรู้ และทักษะหลากหลาย แต่ก็สามารถได้เห็นถึงคนในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันต่างให้ความหวังที่สูงกับผู้หญิง และความคาดหวังของคนในสังคมที่มีต่อผู้หญิงเข้มงวดมากยิ่งขึ้นตามการพัฒนาของสังคม

2.3 ผู้หญิงควรเป็นผู้ที่มีความเมตตา กล้าหาญ ระเบียบร้อยและพึ่งพาตัวเอง

1) มีความเมตตา

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงโสัดในสังคมอดีตและสังคมปัจจุบันควรเป็นผู้ที่มีความเมตตาโดยผ่านพฤติกรรมของหญิงโสัด เช่น ในละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส เกศสุรางค์ซื้อขนมให้บ่าวกินและตัดกางเกงในให้บ่าว ในละครเรื่อง พรหมลิขิต พุดตานให้เงินแก่บ่าวช่วยไถ่ตัว ในละครเรื่อง เกตธานฤมิต อรช่วยเหลือชีวิตบ่าว เป็นต้น ดังในละคร บุพเพสันนิวาส กล่าวว่ เกศสุรางค์เป็นหญิงสาวที่ข้ามภพไปสังคมอดีตและเข้าไปอยู่ในร่างของการะเกด วันหนึ่งเกศสุรางค์พาบ่าวไปเที่ยวที่ตลาด และเมื่อได้กินของอร่อยแล้ว เกศสุรางค์ก็ยินดีซื้อให้บ่าวกิน เพราะว่เกศสุรางค์รู้สึกว่บ่าวเดินกับตัวเองเหนื่อยมาก ตัวเองจึงอยากตอบแทนพวกเขาบ้าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เกศสุรางค์อยู่ในร่างของการะเกด : “พี่เอาไปแบ่งกันนะ”

(บ่าวมองหน้ากันอย่างไม่เชื่อ)

อีมิน : “เจ้าคะ”

หมื่นสุนทรเทวา : “ออเจ้านี้ช่างตามใจบ่าวนะ”

เกศสุรางค์อยู่ในร่างกายการะเกด : “ตามใจยังงี้คะ”

หมื่นสุนทรเทวา : “ปกติไม่มีผู้ใดใส่ใจบ่าวที่ติดตามทรอกหนา ยิ่งแบ่งปันกันกิน ไม่มีผู้ใด
กระทำกัน”

เกศสุรางค์อยู่ในร่างกายกระเถิบ : “ก็พวกเขามาค่อยดูแล มาทนเหนียวทนเดินไปกับข้า แล้ว
ทำไมข้าจะตอบแทนพวกเขาบ้างไม่ได้หรือคะ”

(บุพเพสันนิวาส : EP.17 [4/4])

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถเห็นถึงพฤติกรรมของหญิงสาวไทยให้ความเมตตาต่อบ่าว เนื่องจาก
สังคมอดีตเป็นสังคมที่มีระบบการแบ่งชนชั้นอย่างเข้มงวด ผู้ที่เป็นบ่าวเป็นกลุ่มคนที่ไม่ม้อานาจใด ๆ ต้องรับ
หน้าที่รับใช้กับเจ้านายอย่างอดทนและเหน็ดเหนื่อย จนผู้ที่เป็นเจ้านายมักเห็นว่าพวกเขาใช้ตัวเองเป็น
เรื่องธรรมดา แต่ถ้าผู้ที่เป็นเจ้านายมีความเมตตาและเอาใจใส่ต่อพวกเขา จะทำให้คนรับใช้ยิ่งรับใช้เจ้านาย
อย่างจริงใจและครบถ้วน ซึ่งชวนให้หญิงโสทเชื่อว่าการให้ความเมตตาต่อคนอื่น จะทำให้คนในสังคมให้ความ
ยอมรับตัวเอง จนทำให้ผู้หญิงสามารถดำรงชีวิตอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น

2) กล้าหาญ

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิง
โสทในสังคมปัจจุบันควรเป็นผู้ที่กล้าหาญโดยผ่านพฤติกรรมการโต้เถียงและการต่อสู้ของหญิงโสทกับคนร้าย
และเรื่องไม่ยุติธรรม เช่น ในละครเรื่อง ทวิภพ เพื่อต่อสู้กับผู้ชายที่รังแกบ่าวของตัวเอง ในละครเรื่อง
บุพเพสันนิวาส เกศสุรางค์ช่วยพ่อค้าที่ถูกคนฝรั่งเศสรังแก ในละครเรื่อง ดั่งพรหมลิขิตรัก โรสคัดค้านการ
คลุมถุงชนของครอบครัว เป็นต้น ดังตัวอย่างในละคร บุพเพสันนิวาส กล่าวว่า เกศสุรางค์เป็นหญิงสาวโสทใน
สังคมปัจจุบัน และได้ข้ามภพมาในสังคมอดีต วันหนึ่งที่เกศสุรางค์ไปเที่ยวที่ตลาด และถูกผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้
ก่อกวน เกศสุรางค์จึงใช้ศิลปะการต่อสู้ต่อสู้กับผู้ชายที่เจ้าชู้อย่างกล้าหาญ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้ชายเจ้าชู้: “เจ้าเป็นผู้ใดกัน ทำไมถึงงามนัก มาเดินตลาด ต้องการสิ่งใดฤ”

ผิน : “แม่นายข้าจะเป็นใคร เกี่ยวข้องอะไรด้วยเจ้า ถอยไปเดี๋ยวนี้”

เกศสุรางค์ : “พูดจาดี ๆ กันก็ได้ นี่ไม่เห็นต้องทำท่าที่คุกคามอย่างนี้”

ผู้ชายเจ้าชู้: “พูดดี ๆ ก็ให้พี่จูบสักทีสองทีเป็นยังงัยน้องสาว”

ผินโมโห : “อ้ายพวกไพร่สกุล ปากของพวกมึงจึกไม่มีฟันเอาไว้กินซี่แล้วหนา”

(ผู้ชายคนหนึ่งฟาดมือใหญ่ใส่ผินจนเลือกกบปาก ผลักผินกระเด็นไป)

[...]

เกศสุรางค์ : “ไอ้หน้าตัวเมีย รังแกผู้หญิงไม่มีทางสู้ นึกว่าเก่งนักหรือไอ้คนเลงใส่ผ้าซิน”

(ผู้ชายอยากจูบหน้าเกศสุรางค์ แต่ถูกเกศสุรางค์ตีอย่างหนัก ต่อไปเกศสุรางค์ก็ถูกผู้ชายอีกคน
หนึ่งปีบคอ ขณะเดียวกัน เกศสุรางค์ได้นึกออกท่วงท่าในศิลปะการต่อสู้ที่ครูสอน

และต่อสู้กับผู้ชายอย่างกล้าหาญจนทำให้ตัวเองและบ่าวหลายคนได้หนีจาก
อันตรายได้สำเร็จ)

(บุพเพสันนิวาส : EP.18 [1/4])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมกรรมการต่อสู้ของหญิงโสดไทยกับผู้ชายที่มีนิสัยเจ้าชู้ เนื่องจากสังคมอดีตเป็นสังคมปิตาธิปไตย ผู้หญิงมักถูกมองเป็นวัตถุทางเพศ เป็นกลุ่มที่อ่อนแอ จนกลายเป็นกลุ่มที่มักถูกผู้ชายรังแก แต่ไม่มีกำลังต่อสู้ แต่เนื่องจากสังคมไทยเข้าสู่ในสังคมประชาธิปไตย ผู้หญิงได้รับสิทธิมากยิ่งขึ้น จนกล้าลุกขึ้นมาต่อสู้กับคนร้ายกับเรื่องไม่ยุติธรรม ซึ่งหล่อหลอมให้หญิงโสดต้องกล้าหาญต่อสู้กับผู้คนที่ทำร้ายกับตัวเองและคนอื่น ความกล้าหาญของผู้หญิงไม่เพียงแต่สามารถป้องกันสิทธิและปลอดภัยของตัวเอง ยังสามารถช่วยสร้างสังคมที่มั่นคงด้วย

3) เรียบร้อย

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงโสดควรเป็นผู้ที่มีการกระทำที่เรียบร้อยและมีมารยาทโดยผ่านคำสั่งสอนและคำเตือนเกี่ยวกับพฤติกรรมและคำพูดจาของหญิงโสด เช่น ในละครเรื่อง ทวิภพ คุณหญิงแสร้งสั่งสอนวิธีการข้ามภพประตุให้เมณี ในละครเรื่อง บุพเพสันนิวาส พี่ผินและพี่แยมเตือนเกศสุรางค์แก้วิธีรับประทานอาหาร คำพูด และวิธีแต่งตัวที่ผิดพลาด ในละครเรื่อง หมอหลวง แม่พิกุลสั่งสอนวิธีพูดจาไม่ถูกต้องตามธรรมเนียมไทยของบัว เป็นต้น ดังในละคร บุพเพสันนิวาส กล่าวถึง หมิ่นสุนทรเทวาเป็นผู้ชายในสังคมอดีต และเกศสุรางค์เป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบันที่ข้ามภพอยู่ในร่างกายของแม่การะเกด ครั้งหนึ่งที่เกศสุรางค์เพิ่งอาบน้ำเสร็จและกำลังเดินกลับห้อง แต่ถูกหมิ่นสุนทรเทวาสั่งสอนว่าตัวเองต้องทำท่าที่เรียบร้อย ไม่ควรโบกมือกับผู้ใด เพราะว่าเป็นสตรี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หมิ่นสุนทรเทวา : “ออเจ้ายิ้มในหน้า คิดสิ่งใดอยู่”

แม่การะเกด : “ทำไมคะ ต้องบอกด้วยหรือคะ”

หมิ่นสุนทรเทวา : “กิริยาเมื่อครู่ น่าเกลียดเหลือทน ออเจ้าไม่รู้ฤ ว่าเป็นสตรี ไม่ควรโบกไม้
โบกมือให้ผู้ใด วันก่อน ออเจ้าก็โบกมือให้ทหารที่ป้อมเพชร”

(บุพเพสันนิวาส : EP.3 [3/9])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคำสั่งสอนเกี่ยวกับการกระทำของผู้หญิงที่ไม่ถูกต้องตามธรรมเนียม เนื่องจากในสังคมอดีต ค่านิยมของคนในสังคมมักให้ความหวังแก่ผู้หญิงว่ากิริยาต้องเรียบร้อย งดงาม และมีมารยาท จึงจะถือว่าเป็นกุลสตรี และได้รับคำชื่นชมจากคนในสังคม ซึ่งหล่อหลอมให้หญิงสาวเชื่อว่าต้องเป็นหญิงโสดที่เรียบร้อย จึงจะมีชื่อเสียงที่ดี

ในละคร หมอหลวง กล่าวถึง บัวเป็นหญิงสาวในสังคมปัจจุบันและข้ามภพไปสู่สังคมอดีต ผาดเป็นหญิงสาวในสังคมอดีต วันหนึ่งหลังจากกินข้าวกินเหล้าเสร็จแล้ว เนื่องจากทองแท้เมาเหล้า ผาดจึงคิดจะนำทองแท้ไปนอนที่ห้องนอน แต่บัวเข้าใจผิดว่าผาดจะนำทองแท้ไปพักที่ห้องของตัวเอง จึงรีบห้ามผาดเพราะผู้หญิงไม่ควรชิงสุกก่อนห่าม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บัว : “ทำอะไรอะผาด”

ผาด : “ข้าก็จะพาคุณเขานอนไปนอนห้องละสิ”

บัว : “นอน จะบ้าหรือผาด เธอเป็นผู้หญิงนะ จะไปชิงสุกก่อนห่ามไม่ได้ ถึงเธอชอบที่ทองแท้ แต่เธอทำแบบนี้ไม่ได้นะ”

ผาด : “อะไรของเธอ อะไรชิงสุกก่อนห่าม ข้าจะพาคุณเขาไปนอน นอนบนเรือนเขาโน่น”

(หมอหลวง : EP.15 [2/6])

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความคิดของหญิงโสัดเกี่ยวกับต้องรักตัวเอง แม้ว่าผู้หญิงในสังคมปัจจุบันมีสิทธิ์ในการทำเรื่องของตัวเองต้องการ แต่ข้อจำกัดจากค่านิยมที่ผู้หญิงควรเป็นกุลสตรียังปลูกฝังอยู่ในสังคม ทำให้ผู้หญิงในสังคมปัจจุบันยังต้องปฏิบัติตัวอย่างเข้มงวดตามข้อจำกัดของสังคมเพื่อไม่ให้ตัวเองถูกคนในสังคมตำหนิ ซึ่งลวงให้หญิงโสัดเชื่อว่าต้องเป็นสตรีที่รู้จักรักตัวเอง จึงจะทำให้ตัวเองไม่ถูกคนอื่นดูถูก และสามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นใจ

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สามารถสรุปได้ว่า ในสังคมปัจจุบันไม่ได้กำหนดว่าผู้หญิงต้องเป็นกุลสตรีเหมือนสังคมอดีต แต่ผู้หญิงก็ยังใช้ชีวิตอยู่ใต้กำหนดของสังคมบ้าง เช่น กิริยาต้องเรียบร้อยและมีมารยาท จึงจะทำให้คนในสังคมสามารถให้ความยอมรับมากยิ่งขึ้น และทำให้ตัวเองดำรงชีวิตได้อย่างมีความมั่นใจ

4) ฟังพาตัวเอง

ในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 พยายามแสดงให้เห็นถึงมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงโสัดควรเป็นผู้ที่ฟังพาตัวเองโดยผ่านความคิดของหญิงโสัด เช่น ในละครเรื่อง ทวิภพ เมณี่ไม่ต้องการความช่วยเหลือของผู้ใหญ่ในเรื่องหางาน ในละครเรื่อง พรหมลิขิต พุดตานไม่ต้องการความช่วยเหลือจากยายกุย เป็นต้น ดังตัวอย่างในละคร ทวิภพ กล่าวว่า เมณี่เป็นหญิงโสัดในสังคมปัจจุบัน และกำลังหางานอยู่ วันหนึ่งที่เมณี่พูดคุยเรื่องการหางานกับแม่ เมณี่พูดตรง ๆ กับแม่ว่าตัวเองไม่ต้องการความช่วยเหลือของครอบครัว เธออยากหางานด้วยความสามารถของตัวเอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แม่ของเมณี : “แล้วทำไมลูกต้องเลือกเป็นข้าราชการละลูก ทำไมไม่เปิดโรงเรียนสอนดนตรี
ร้านขนมหรือว่าร้านขายงานศิลปะก็ได้”

เมณี : “ก็เพราะพ่อกับแม่นั้นแหละคะ รวมถึงบรรพบุรุษบนโต๊ะด้วย ทุกคนยอมเป็นข้าราชการ
บาทรับใช้พระเจ้าอยู่หัวทั้งหมด เรื่องแบบนี้มันคงวนอยู่ในหัวเมณีมากเกินไปมั้ง
คะ”

แม่ของเมณี : “แต่ถ้าจะเอาจริง ๆ ก็ต้องกระทรวงการต่างประเทศเท่านั้นละลูก”

เมณี : “แล้วใช้เส้นพ่อกับแม่หรือคะ เมณีไม่เอาหรอกคะ ถ้าเมณีประสบความสำเร็จขึ้นมา คน
อื่นจะพูดได้ละสิคะแม่ว่าเมณีประสบความสำเร็จเพราะว่าพ่อกับแม่ช่วย แล้วเมณี
จะเหลือความภาคภูมิใจศักดิ์ศรีอะไรคะแม่”

(ทวิภพ : EP.1)

จากตัวอย่างข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นถึงความคิดที่ไม่อยากพึ่งพาความช่วยเหลือของครอบครัว
ของหญิงโสดในสังคมปัจจุบัน เพราะว่าผู้หญิงในสังคมปัจจุบันมีโอกาสในการศึกษาและได้ศึกษาทักษะ
หลากหลาย จึงทำให้พวกเขาสามารถกลายเป็นกลุ่มคนที่สามารถหาเงินเลี้ยงตัวเองและครอบครัวด้วยความสามารถ
ของตัวเอง การพึ่งพาตัวเองจะทำให้หญิงโสดมีความมั่นใจกับตัวเอง ซึ่งหล่อหลอมให้หญิงโสดเชื่อว่าต้องเป็น
ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นที่พึ่งของตัวเอง จนจะทำให้ตัวเองดำรงชีวิตได้อย่างมั่นใจและทำให้คนอื่น
มองเห็นคุณค่าของตัวเองมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สรุปได้ว่า ในสังคมปัจจุบัน ผู้หญิงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่
ในพื้นที่ครอบครัวที่เป็นแม่บ้านแม่เรือน กลับได้ออกไปข้างนอกประกอบอาชีพหาเงินเลี้ยงตัวเองและ
ครอบครัวด้วยความสามารถของตัวเอง การที่ผู้หญิงพึ่งพาตัวเองไม่เพียงแต่ทำให้คนในสังคมมองเห็นคุณค่า
ของตัวเองมากยิ่งขึ้น และยังทำให้ตัวเองมีความภูมิใจต่อตัวเองและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมั่นใจ

อภิปรายผลการวิจัย

มายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ได้แสดงให้เห็นถึงมายาคติของ
ผู้หญิงในครอบครัวและมายาคติของผู้หญิงในสังคม มายาคติของผู้หญิงในครอบครัวที่เป็นภรรยาที่ดีควรเอา
ใจใส่สามี รับผิดชอบและดูแลสามีอย่างครบถ้วน ผู้หญิงที่เป็นมารดาที่ดีควรเอาใจใส่บุตรหลาน สนับสนุนบุตร
หลานทำพฤติกรรมที่เหมาะสม ให้สิทธิ์แก่บุตรเลือกวิถีชีวิตของตัวเองและทำเรื่องของตัวเองต้องการทำ ผู้ที่
เป็นบุตรหลานที่ดีควรมีความกตัญญู ช่วยปรุงอาหาร ทำงานบ้านงานเรือน และเป็นที่พึ่งของบิดามารดา
ส่วนมายาคติของผู้หญิงในสังคมไม่เพียงแต่ควรเป็นผู้ที่มีรูปลักษณ์ที่สวยงาม ยังต้องแสวงหาโอกาสใน
การศึกษาทักษะหลากหลายเพื่อพัฒนาความสามารถของตัวเอง นอกจากนี้แล้วยังต้องมีจิตใจที่งดงาม ควร

เป็นผู้ที่มีความเมตตา กล้าหาญ และพึ่งพาตัวเอง มายาคติที่เกี่ยวกับผู้หญิงในฐานะที่แตกต่างกันสามารถทำให้เห็นถึงผู้หญิงมีบทบาทสำคัญในสังคมทั้งพื้นที่ครอบครัวและพื้นที่สังคม และคนในครอบครัวให้ความคาดหวังต่อผู้หญิงอย่างเข้มงวดตลอด ซึ่งทำให้ผู้หญิงต้องดำเนินชีวิตอยู่ในกรอบสังคม แม้ว่าสังคมมีความเปลี่ยนแปลงตามการเวลา แต่ความคาดหวังของคนในสังคมต่อผู้หญิงบางประการยังเป็นคงที่ ซึ่งทำให้ผู้หญิงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบสังคมอย่างเข้มงวดเพื่อให้ตัวเองได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้หญิงที่ดี ในขณะที่เดียวกัน การพัฒนาของสังคมก็ยังทำให้ผู้หญิงต้องพัฒนาตนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สถานภาพ และบทบาทเพื่อให้ตัวเองมีศักยภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และสร้างประโยชน์กับสังคม จนได้รับการยอมรับและคำชื่นชมจากคนในสังคม

จากการวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 สามารถได้ว่าผู้หญิงไทยต้องใช้ชีวิตภายใต้ระบอบและกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งต้องทำหน้าที่ตามสถานภาพของตัวเองอย่างเต็มที่ ควรเป็นคนที่ไม่เพียงแต่มีรูปร่างหน้าตาที่สวยงาม ยังต้องมีจิตใจที่งาม รู้จักบุญคุณ มีความสามารถ และเรียบร้อย มายาคติที่สืบต่อจากสังคมอดีตจนถึงสังคมสมัยใหม่ ทำให้เห็นมายาคติเกี่ยวกับความเป็นหญิงที่ปลูกฝังในคนในสังคมจากสังคมอดีตจนถึงสังคมสมัยใหม่ เพราะค่านิยมของคนในสังคมจะให้ความสำคัญต่อบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว ซึ่งเชื่อว่าผู้หญิงทำหน้าที่ที่ดีตามสถานภาพของตัวเองจะทำให้ครอบครัวอบอุ่นและมีระบบระเบียบ และผู้หญิงมีทั้งรูปลักษณ์ที่สวยงามและความสามารถจะทำให้ผู้หญิงได้รับคำชื่นชมจากคนในสังคม ยังเป็นเครื่องมือในการช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ชาย แต่เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและการเมืองของสังคมไทย ผู้หญิงในสังคมไทยมีสิทธิ์มากยิ่งขึ้น ทำให้คนในสังคมให้ความสำคัญต่อหญิงไทยมีความเปลี่ยนแปลงจากคนที่อ่อนแอกลายเป็นผู้ที่กล้าหาญและพึ่งพาตัวเอง สามารถประกอบอาชีพไม่แพ้ผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดารัตน์ อุดมรัตน์ปภากุล (2562) เรื่อง กากี สีดา วันทอง ในเพลงรักร่วมสมัย: การศึกษาภาพตัวแทนความเป็นหญิง ในเพลงที่ประกอบด้วยนางในวรรณคดี พบว่า ผู้หญิงในแบบเก่ามีลักษณะที่แสดงความอ่อนแอ ไม่มีสิทธิ์ในการเลือก ส่วนผู้หญิงสมัยใหม่ ออกมาต่อสู้กับคำติตรา มีอำนาจในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ สามารถเลือกคนรักได้ด้วยตนเอง และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของอรบุษย์ บุษย์เพชร (2564) ศึกษาเรื่อง การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่ในวรรณกรรมเพลงของจี๊ อาร์ทสยาม พบว่า ภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่เป็นผู้หญิงที่มั่นใจในตัวเอง เชื่อว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องง้อผู้ชาย มีสิทธิ์เลือก เป็นฝ่ายเลือกผู้ชายเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์มายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษามายาคติเกี่ยวกับผู้ชายในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566
2. ควรศึกษามายาคติเกี่ยวกับหญิงไทยในละครประเภทอื่น เช่น ละครตลก ละครอิงประวัติศาสตร์ และละครฆาตกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กัญจนดามาศ โภพล. (2554). *บทบาทของละครย้อนยุคที่มีต่อการสืบสานและอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ช่อง one31. (13 พฤศจิกายน 2563). คดีรักข้ามภพ | EP.1 (FULL EP) | 12 พ.ย. 63 |ออนไลน์. แหล่งที่มา: one31. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=I3sV9hTed20>
- ช่อง 3. (22 พฤษภาคม 2566). หมอหลวง EP.18 [3/6]. ออนไลน์. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/190544>
- ช่อง 3. (8 พฤศจิกายน 2565). ดั่งพรหมลิขิตรัก EP.11 [1/6]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา : Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/176641>
- ช่อง 3. (9 พฤศจิกายน 2565). ดั่งพรหมลิขิตรัก EP.12 [2/6]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา : Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/176697>
- ช่อง 3. (9 พฤศจิกายน 2565). ดั่งพรหมลิขิตรัก EP.12 [3/6]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา : Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/176696>
- ช่อง 3. (21 ตุลาคม 2565). ลิขิตแห่งจันทร์ EP.1 [5/8]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/175556>
- ช่อง 3. (31 ตุลาคม 2565). ลิขิตแห่งจันทร์ EP.7 [3/8]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/176095>
- ช่อง 3. (11 เมษายน 2566). หมอหลวง EP.7 [1/6]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/187379>
- ช่อง 3. (9 พฤษภาคม 2566). หมอหลวง EP.15 [2/6]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/189512>
- ช่อง 3. (14 สิงหาคม 2566). บุพเพสันนิวาส EP.3 [2/4]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/197265>
- ช่อง 3. (14 สิงหาคม 2566). บุพเพสันนิวาส EP.3 [3/4]. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/197264>

- ช่อง 3. (17 สิงหาคม 2566). บุพเพสันนิวาส EP.6 [3/4]. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/197265>
- ช่อง 3. (18 สิงหาคม 2566). บุพเพสันนิวาส EP.7 [3/4]. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/197611>
- ช่อง 3. (1 กันยายน 2566). บุพเพสันนิวาส EP.17 [4/4]. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/198781>
- ช่อง 3. (4 กันยายน 2566). บุพเพสันนิวาส EP.18 [1/4]. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: Ch3plus. <https://ch3plus.com/v/198973>
- ชั่วโมงต้องมนต์. (22 กุมภาพันธ์ 2566). ทวิภพ แพนเค้ก-อ้อม 2554 ตอนที่ 1. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: BiliBili. <https://www.bilibili.tv/th/video/2046482655>
- ดาริณ อุดมรัตน์ปภากุล. (2562). *กาเกี สีด้า วันทอง ในเพลงรักร่วมสมัย : การศึกษาภาพตัวแทนความเป็นหญิงในเพลงที่ประกอบด้วยนางในวรรณคดี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไปรยา พลสารทูล. (2549). *มายาคติความงามของสตรีไทย พ.ศ. 2481-2516*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพรรณ กาญจนารัตน์. (2555). *ภาพตัวแทนของผู้หญิงสมัยใหม่ในสื่อบันเทิงไทย : บทวิเคราะห์จากภาพยนตร์เรื่อง “รถไฟฟ้ามาหานะเธอ” และละครโทรทัศน์เรื่อง “สูตรเสน่หา”*. วารสารเพชวิณีศึกษา. 2, 115-140.
- พรรณทิภา จินกลับ. (2551). *การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายไทยที่นำเสนอการเดินทางข้ามเวลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรหมลิขิต. (2566). (1 ธันวาคม 2566). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567. แหล่งที่มา: <https://ch3plus.com/drama/1511>.
- พัชรี จันทร์ทอง. (2562). *แบบเรื่องและการดัดแปลงละครอิงประวัติศาสตร์ข้ามภพ เรื่อง “ทวิภพ” และ “บุพเพสันนิวาส”*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณศิริ กางกัน. (2560). *มายาคติหน้าอกในสาวพรตที่กัษตรกิจความงาม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิโรจน์ สุทธิสีมา. (2551). *มายาคติของผู้หญิงในภาพถ่ายของนิตยสารแนวอีโรติกไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรบุษย์ บุษย์เพชร. (2564). *การประกอบสร้างภาพลักษณ์ของผู้หญิงสมัยใหม่ในวรรณกรรมเพลงของจีระ อารีสยาม*. ใน *มหาวิทยาลัยมหาดไทย, การประชุมมหาดไทยวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 12* (น. 328-341).

- Atitaya Tongin. (8 พฤศจิกายน 2566). ทวิภาพ 2554 EP 16. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567.
แหล่งที่มา : Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=ntH62-90X6I>
- Lalita Lakorn. (19 พฤศจิกายน 2563). สู่ฝันรันตร EP.9 (2_8). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2567.
แหล่งที่มา: Youtube https://www.youtube.com/watch?v=7Np6CGbZ4aw&list=PLVW5eBRbLH_osh33iwhDp17KFosTrGVSW&index=66.&t=746s
- Yang Chan. *ภาพแทนหญิงไทยในละครข้ามภพ พ.ศ. 2551-2566. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์*. 18 (2), 216-244.